

SLOVSTVO.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

Muzejsko društvo za Kranjsko je izdalo pred kratkim svoja letošnja izvestja. Z največjim veseljem moramo javljati, da je izdalo društvo letos prvič izmed treh knjig jedno v slovenskem jeziku. Naslov ji je: »**Izvestja muzejskega društva za Kranjsko**«. Izdal društveni odbor. Prvi letnik. V Ljubljani 1891. Založilo muzejsko društvo za Kranjsko. — Vsebinska knjigi so trije spisi gosp. A. Koblar-ja. Prvi: »Drobtinice iz furlanskih arhivov«, (str. 1. do 38.) nam podaje razne, doslej neznane zgodovinske zanimivosti mnogih kranjskih farâ, katere je nabral v treh furlanskih arhivih: v nadškofijskem v Vidmu, v notarijskem ravno tam in v mestnem v Št. Danijelu. Fare so razvrščene v abecednem redu. Na koncu dostavlja ob kratkem podatke, tičočee se splošne cerkvene zgodovine kranjske dežele. (S tem spopolnjuje in deloma popravlja Hitzingerjev spis »Kirchliche Eintheilung Krains seit der ersten Einführung des Christenthums bis zur Gegenwart« v Klunovem arhivu leta 1854). S pričujočimi drobtinami pa furlanski arhivi za slovensko zgodovino še davno niso izcerpani. Kar g. pisatelj tu podaja, nabral je le v par dneh; a že te, mimogredé nabrane drobtine so za našo, žal, še tako nejasno zgodovino ne malega pomena. »Ko bi jih dobili vsako leto jedno perišče, bi bilo sčasom že nekaj«. Srčno želimo, da bi g. pisatelj nadaljeval v bodočih letnikih te zgodovinske beležke. — Ako prvi spis morda ne bo ugajal komu, ki se ne peča globlje z zgodovino, zadovoljil ga bode izvestno prezanimivi spis »O človeški kugi na Kranjskem« (str. 39.—55.). Le žal, da se bode ta knjiga malo razširila med narod! Kako zeló bi ugajal ta spis, morda nekoliko raztegnen, Mohorjevi družbi! Vplival bi mnogo bolj na narodovo mišljenje, kakor marsikaj oster govor. — V tretjem spisu »Loško gospodstvo frizinških škofov«, (str. 56.—86.) se bavi gosp. pisatelj z urbarijem loškega gospodstva frizinških škofov iz l. 1291. Dočim je staroslovenska osebna imena iz njega izerpil in pojasnil dr. Kos (Letopis, 1886), priobčuje in razlaga Koblar v tem spisu krajna imena z drugimi podatki. Ta imena pričajo, da je bil oni del zemlje okoli Loke, katerega so naselili nemški škofje z nemškimi naselniki, že preje naseljen z domačimi stanovalc.

J. Benko.

»**Narodne legende**« za slovensko mladino. Nabral, izdal in založil Anton Kosi, učitelj v Središči. III. zvezek. Cena 16 kr. Natisnil V. Blanke. 1891. 8°. Str. 39. — O tem zvezku ne

moremo povedati nič novega in nič drugega, kakor smo povedali o prejšnjih dveh zvezkih. Opomnimo pa vendar lahko, da so gledé na vsebino vse legende lepe, mične in dostojne. Pripovedovanje bi utegnilo biti tu in tam nekoliko krajše, pa krepkeje. Kdo ne občuduje jedrnatega govora ali dvogovora v narodnih pesmih! I temu zvezku želimo uspeha.

DRUGA SLOVSTVA.

Druga knjiga, katero je izdalo letos muzejsko društvo je: »**Mittheilungen des Musealvereins für Krain**«. Herausgegeben von dessen Ausschusse. Vierter Jahrgang. Erste Abtheilung: Historischer Theil. Laibach 1891. Verlag des Musealvereins für Krain. — Uvod (I.—XVI.) obsega kroniko in račun društva koncem l. 1890. Na to navaja društva, s katerimi muzejsko društvo zamenja svoje knjige; sledi imenik vseh društvenih členov in sedanji odbor ter slednjič kratko poročilo o zadnjih štirih mesečnih sejah.

V spisu »Kunstgeschichtliches aus Unterkrain« (1—12) popisuje K. Črnologar zanimivosti starih cerkvâ na Dolenjskem, zlasti okoli Zatičine. Spis je lep donesek k zgodovini stavbarstva na Slovenskem. Da bi se pač tudi za druge častite starine v domovini našel maren opisovalec! Tožba g. pisatelja (str. 1.), »da je verska gorečnost za časa protireformacije prejšnje, novemu ukusu ne prijajoče cerkvene stvari odpravila«, ne zdi se nam opravičena. Katoliška protireformacija izvestno ni mogla otepi in ohraniti tega, kar je luteranska reformacija strastno ugonobila ali vsaj pokvarila — sad katoliškega duha in navdušenja prejšnjih stoletij. — Profesor P. Wolsegger nadaljuje in skončuje potem (13. do 45.) »Das Urbarium der Herrschaft Gottschee vom Jahre 1574«, katerega je že v lanskem letniku začel. — Oddelek »Kleinere Mittheilungen« je spisal prof. S. Rutar. V spisu »Die Krainer vor Agram im Jahre 1529« (46—53) popisuje neko doslej še malo znano prasko kranjskega in goriškega vojaštva z zagrebškim škofom Simonom Erdödy-em, zaveznikom Ivana Zapoljskega. — Naslednji njegov spis »Archivalisches aus Wippach« (53—60) nam podaje razne zgodovinske novosti iz Vipavske okolice ter nekaj listin zuane rodbine Lanthieri (1518—1722). — »Dr. Franz von Krones. Die deutsche Besiedelung der östlichen Alpenländer« (61—70). Pod tem naslovom zavrača g. pisatelj jednako naslovljeno razpravo istega, Slovincem ne preprijaznega učenjaka, ki išče na pristni slovenski zemlji